

Hoofdpijnenverslag van de internetconsultatie

Wijzigingsregeling Omgevingsregeling (aanpassing Safeti-NL en Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid)

In dit verslag behandelt het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat alle ingediende reacties en voorziet deze van een (inhoudelijk) antwoord.

Algemene informatie over de internetconsultatie

In het kort

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) bereidt een wijziging voor van de Omgevingsregeling. Als onderdeel van het omgevingsveiligheidsbeleid moet voor een aantal milieubelastende activiteiten een risicocontour worden berekend. De voorgenomen wijziging wijst een nieuwe versie van de voorgeschreven rekensoftware (Safeti-NL) en het bijbehorende Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid van het RIVM aan.

Voor wie is dit belangrijk?

- Licentiehouders van Safeti-NL zoals bijvoorbeeld adviesbureaus en Omgevingsdiensten.
- Bedrijven die op grond van bijlage VII van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving een QRA berekening moeten overleggen.
- Bevoegde gezagen die hetzij een milieubelastende activiteit vergunnen waar een QRA berekening onderdeel is van de vergunningaanvraag dan wel in het ruimtelijk beleid te maken hebben met activiteiten in hun gebied met een berekende risicocontour.

Wat is het doel?

Dit betreft een technische wijziging, er is geen sprake van een beleidswijziging. De wijziging dient twee doelen:

1. Aanwijzen van de nieuwe versie van het softwarepakket Safeti-NL;
2. Aanwijzen van de nieuwe versie van het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid van het RIVM

Reacties en beantwoording

Van 28 augustus 2024 tot 25 september 2024 heeft internetconsultatie plaatsgevonden. Naar aanleiding daarvan zijn tien reacties ontvangen.

Indieners zijn:

- Particulieren (1 reactie);
- Bedrijfsleven en branche (6 reacties);
- Overheidspartijen betrokken bij omgevingsveiligheidsbeleid (2 reacties);
- Adviesbureaus (1 reactie).

Hieronder worden de reacties behandeld. Sommige punten zijn door meerdere indieners ingebracht. Als daarop al een reactie is gegeven, wordt dit punt niet nog een keer benoemd bij de betreffende indiener.

Indiener 1

1a. Het merendeel van de ingebrachte punten door deze indiener heeft betrekking op bepalingen in het Bal, Bkl en de Or over windturbines.

Reactie van het Ministerie:

Deze wijziging heeft geen betrekking op regels voor windturbines in het Bal, Bkl en de Or. Daarom worden de daarover ingebrachte reacties buiten beschouwing gelaten.

1b. Daarnaast merkt de indiener op dat in het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid de module die betrekking heeft op windturbines (module IV) niet wordt gewijzigd.

Reactie van het Ministerie:

In de toelichting is aangegeven dat een eventuele wijziging van module IV plaatsvindt in samenhang met het Besluit windturbines leefomgeving. Dit Besluit (nog in voorbereiding) wordt op een later moment voorgelegd via een andere internetconsultatie.

1c. In het algemeen stelt de indiener dat met deze wijziging de burgers niet op de eerste plaats staan en vermoedt de indiener dat de kleiner wordende PR-contour van het transport van waterstof door aardgasleidingen met de nieuwe software een gevolg is van het voor laten gaan van belangen van het bedrijfsleven.

Reactie van het Ministerie:

Met het aanwijzen van een nieuwe versie van Safeti-NL worden nieuwe wetenschappelijke inzichten toegepast. Dit impliceert dat de kwaliteit van de berekeningen toeneemt. Dit komt ook de burger ten goede.

De ontwikkelaar van Safeti-NL is een gerenommeerd internationaal bureau (Det Norske Veritas). Voorstellen voor wijzigingen van de software door de ontwikkelaar worden door de Nederlandse beheerder van het instrument (RIVM) getoetst en beoordeeld op validiteit. Gezien de verwachte rol van waterstof in de energietransitie is daar internationaal in de afgelopen jaren meer onderzoek naar gedaan en is er meer kennis over ontwikkeld. Dit vindt nu zijn weerslag in de aanpassing van Safeti-NL.

Indiener 2

In deze reactie wordt verzocht de gebruiksvriendelijkheid van Safeti-NL, versie 9.2, waar het gaat om transport en aardgasleidingen te verbeteren. Ook wordt in deze reactie geconcludeerd dat de gewijzigde module V ziet op het transport van pure waterstof en daarmee niet geschikt is voor het bepalen van de risico's van het bijmengen van waterstof in aardgas. Indiener verzoekt ook hiervoor een rekenmethodiek te ontwikkelen.

Reactie van het Ministerie:

De huidige voorgestelde wijziging heeft nog geen betrekking op het vervangen van RBMII en Carola. Deze pakketten kunnen voorlopig nog gebruikt worden. De noodzaak dat er bij de vervanging van deze softwarepakketten aandacht moet zijn voor het verbeteren van het gebruiksgemak is onderkend. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) zal in samenspraak met het RIVM de wens voor een rekenmethode voor een mengsel van aardgas en waterstof in 2025 verder onderzoeken.

Indiener 3

In deze reactie wordt ervoor gepleit om bij de inwerkingtreding van de aanpassing van Safeti-NL, alle reeds lopende aanvragen te vrijwaren van het toepassen van de aangepaste versie van Safeti-NL en het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid.

Reactie van het Ministerie:

Hieraan is voldaan doordat voor lopende aanvragen overgangsrecht is geregeld in artikel II.

Indiener 4

4a. In deze reactie wordt vooral een groot aantal inhoudelijke of ophelderende vragen gesteld over zeer specifieke aspecten (tot op het niveau van een specifiek bedrijf) van het consequentieonderzoek.

Reactie van het Ministerie:

Voor zover mogelijk (gegevens van bedrijven zijn anoniem) worden deze vragen rechtstreeks beantwoord aan de indiener. Voor zover de vragen in het algemeen relevant zijn, worden deze hieronder beantwoord.

4b. Het consequentieonderzoek is uitgevoerd met Safeti-NL, versie 8.8, terwijl versie 9.2 wordt aangewezen. De indiener vraagt naar de verschillen tussen beide versies.

Reactie van het Ministerie:

De precieze verschillen moeten blijken uit het acceptatieonderzoek van versie 9.2 door het RIVM. De resultaten daarvan zijn nu nog niet bekend. Uit de beperktere testen met verschillende preview versies zijn er geen aanwijzingen naar voren gekomen dat de ingecalculerde maximale afwijking van 10% oppervlakte (ten opzichte van de berekende oppervlakte met versie 8.8) wordt overschreden.

4c. De indiener vraagt waarom er wel overgangsrecht voor buisleidingen is geregeld en niet voor bedrijven.

Reactie van het Ministerie:

Dit hangt samen met het feit dat in het Bal (artikel 4.1115) is bepaald dat exploitanten van buisleidingen actuele gegevens voorhanden moeten hebben. Het overgangsrecht regelt dat, indien er geen wijzigingen in de exploitatie plaatsvinden, de huidige gegevens als actueel mogen worden beschouwd. Een dergelijke expliciete verplichting bestaat niet voor bedrijven. Normaal gesproken worden voor bedrijven geen nieuwe QRA-berekeningen uitgevoerd als er geen wijziging in de exploitatie heeft plaatsgevonden. De enig mogelijke uitzondering vormen de hoge drempelwaarde Seveso-inrichtingen die de verplichting hebben periodiek een veiligheidsrapport op te stellen. Deze verplichting geldt ook indien er geen wijzigingen hebben plaatsgevonden. Dit zijn bedrijven met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen die ook een verplichting hebben tot een continue verbetering van de veiligheid. Daarom is een dergelijk overgangsrecht daarvoor niet geschikt. Van deze bedrijven mag worden verwacht dat zij nieuwe inzichten over de invloed op de omgeving toepassen in het veiligheidsrapport conform de nieuwste wetenschappelijke inzichten. Zoals bij Indiener 3 al is aangegeven, geldt er wel overgangsrecht voor lopende procedures.

4d. De indiener vraagt of en wanneer RBMII en Carola worden vervangen door Safeti-NL.

Reactie van het Ministerie:

Het streven is om op termijn één softwarepakket (Safeti-NL) toe te passen. Met de Gasunie worden gesprekken gevoerd over het vervangen van Carola. Voor de planning van de toepassing voor het transport van gevaarlijke stoffen over het Basisnet, zijn de beleidsontwikkelingen rondom het Robuust Basisnet bepalend.

4e. De indiener heeft vragen over de gekozen methodiek van het consequentieonderzoek. De indiener vraagt zich af waarom er geen idealisaties zijn toegevoegd van bedrijven met een maximum mogelijk effect door modelleerverschillen (bijv. één met zware gassen, waterstof en toename probits). Nu wordt er volgens de indiener gevaarlijk geëxtrapoleerd, zonder enige kennis te hebben van waar limieten kunnen liggen.

Reactie van het Ministerie:

Bij de methodiek van het consequentieonderzoek is ervoor gekozen om de nadruk te leggen op bedrijven waarvan op grond van de inhoudelijke wijziging in versie 9.2 effecten verwacht mogen worden. Het is niet geheel duidelijk wat de indiener precies beoogt met het vaststellen van limieten en of dat een meerwaarde heeft.

In het consequentieonderzoek is ervoor gekozen om individueel bestaande situaties met data die ten grondslag hebben gelegen aan de nu vastgestelde PR-contouren te onderzoeken. Hierbij verschilt alleen de invloed van het softwarepakket. Het consequentieonderzoek richt zich specifiek op het inzichtelijk maken of kwetsbare gebouwen binnen een veranderende contour kunnen gaan vallen. Voor dit onderzoek is het niet relevant welke gewijzigde variabele in de software bepalend is voor die uitkomst. Juist door situaties door te rekenen waarbij effecten verwacht worden, zou men kunnen zeggen dat er sprake is van een worst-case situatie. Niet duidelijk is wat de indiener bedoelt met "gevaarlijke extrapolatie zonder kennis van de limieten".

4f. De indiener vraagt waarom het consequentieonderzoek beperkt is gebleven tot de PR-contour.

Reactie van het Ministerie:

De reden daarvoor staat in de tweede alinea van paragraaf 2.4 Consequentieonderzoek nieuwe versies voor plaatsgebonden risico.

4g. Tot slot vraagt de indiener hoe wordt omgegaan met de aanbeveling nader onderzoek te doen naar de onverwachte LT1, LT2 en LT3 effecten.

Reactie van het Ministerie:

Het RIVM wordt gevraagd dit nader te onderzoeken.

Indiener 5

5a. Bij deze indiener bestaat onduidelijkheid over het aantal kwetsbare objecten die binnen de nieuw berekende contour vallen en hoe dat te verenigen is met de aanname dat versie 9.2 tot een maximaal 10% grotere oppervlakte zou kunnen leiden.

Reactie van het Ministerie:

Alleen voor nieuw berekende contouren die toenemen is de vraag relevant of er kwetsbare gebouwen binnen deze contouren kunnen vallen. Voor contouren die niet veranderen of kleiner worden, geldt dat er per definitie geen kwetsbare gebouwen binnen komen te liggen. Bij 19 van de 59 bedrijven neemt de contour toe. Door AVIV is voor deze 19 bedrijven beoordeeld of er kwetsbare gebouwen binnen de nieuwe contour liggen. Bij één bedrijf is er sprake van één kwetsbaar gebouw dat binnen de contour komt te liggen. Voor de andere 18 is dat niet het geval. Met betrekking tot de doorontwikkeling naar versie 9.2 wordt rekening gehouden met een mogelijke extra toename van de oppervlakte van 10%. Onderzocht is of in dat geval meer kwetsbare gebouwen binnen een PR-contour gaan vallen. Daaruit is gebleken dat er sprake is van één extra kwetsbaar gebouw dat binnen een contour komt te vallen. In totaal zou het dan gaan om 2 kwetsbare gebouwen (1 bij berekening met versie 8.8 en 1 extra bij berekening met versie 9.2).

5b. De indiener is van mening dat een onderzoek bij 59 bedrijven onvoldoende is om een uitspraak te doen over de bedrijfseffecten. Dit zou ook de mening zijn van AVIV.

Reactie van het Ministerie:

Deze reactie wordt niet gedeeld. In de steekproef is er juist voor gekozen om de nadruk te leggen op bedrijven waarvan verwacht kan worden dat er effecten optreden. In die zin is sprake van een "worst-case" benadering. Het is duidelijk dat met deze steekproef niet met zekerheid kan worden gesteld dat voor elk individueel bedrijf uitgesloten kan worden dat daar onvoorziene effecten optreden. In dat licht moet de opmerking van AVIV worden gezien.

In de afweging om beleid te wijzigen of aan te passen moet de overheid in redelijkheid vaststellen wat de bedrijfseffecten zijn en of deze boven het normale maatschappelijk en bedrijfsrisico gaan. Het Ministerie van IenW is de mening toegedaan dat het consequentieonderzoek daarvoor voldoende robuust is.

5c. In de reactie wordt aangegeven dat onduidelijk is hoe de stoffen zijn geselecteerd op grond waarvan bedrijven zijn geselecteerd. Als voorbeeld wordt gegeven dat er wel van meer stoffen toxische effecten te verwachten zijn.

Reactie van het Ministerie:

In een steekproef worden per definitie keuzes gemaakt en dat is altijd enigszins arbitrair. In een aantal andere reacties is ook aangegeven dat men graag een keuze voor andere stoffen had gezien (propaan als zwaar gas, chloor in een buisleiding). De verwachting is dat een keuze voor andere stoffen vergelijkbare uitkomsten zal genereren.

5d. De indiener vraagt of er probitgegevens zijn aangepast.

Reactie van het Ministerie:

Er zijn in dit onderzoek geen probitgegevens aangepast. Voor propyleenoxide en methanol waren er nog geen vastgestelde waarden. In het tot nu toe geldende Rekenvoorschrift

omgevingsveiligheid werd namelijk alleen uitgegaan van de brandbaarheid van deze stoffen. Dit effect is meegenomen in het consequentieonderzoek, omdat op grond van de etikettering voor beide stoffen geldt dat deze ook giftig zijn. Daarbij is gebruik gemaakt van nieuw ontwikkelde probitwaarden die zijn afgeleid door de toetsgroep Probits van het RIVM.

5e. De indiener merkt op dat er maar één PGS 15 loods is doorgerekend waarbij onverbrand product is vrijgekomen, waarbij relatief grote effecten worden gezien.

Reactie van het Ministerie:

Het RIVM is voornemens het rekenvoorschrift voor PGS 15 loods op termijn te herzien. Dit hangt allereerst samen met de (voorgenomen) herziening van de PGS 15 richtlijn zelf. Daarnaast zijn er in de loop van de jaren nieuwe inzichten ontstaan. Onder andere over de ontwikkeling en verspreiding van gevaarlijke stoffen bij branden van PGS 15 loods. Het RIVM zal ook de effecten van onverbrand product zoals die in het consequentieonderzoek naar voren zijn gekomen verder onderzoeken. Dit in het kader van de herziening van het rekenvoorschrift.

Indiener 6

Veel reacties van deze indiener zijn hierboven al behandeld. De indiener vraagt zich af waarom er geen afvalverwerking is meegenomen in het consequentieonderzoek.

Reactie van het Ministerie:

De reden waarom afvalverwerking niet is meegenomen, is dat afvalverwerkingsactiviteiten geen wettelijke verplichting kennen tot het uitvoeren van een QRA.

Indiener 7

Deze indiener is vertegenwoordiger van een specifieke branche. De indiener geeft aan dat de voor zijn branche van belang zijnde stof niet is geselecteerd. Wel ziet de branche dat de betreffende stof bij twee bedrijven bepalend is voor een verandering van de contour. Wegens het ontbreken van deze indicatorstof is de branche van mening dat zij geen goed oordeel kan geven over de bedrijfseffecten.

Reactie van het Ministerie:

Zoals reeds aangegeven, is het bij een steekproef onvermijdelijk dat keuzes worden gemaakt. De betreffende stof in deze specifieke branche is een zwaar gas. Hiervoor zijn andere indicatorstoffen gekozen.

Indiener 8

Alle afzonderlijke door deze indiener ingebrachte punten zijn hierboven reeds behandeld. Deze indiener merkt tevens op dat ten aanzien van een aantal punten eerst nader onderzoek uitgevoerd dient te worden en pleit ervoor deze wijziging op een later moment te laten ingaan.

Reactie van het Ministerie:

Ondanks een aantal uitzoekpunten wordt geen reden gezien de invoering van deze wijziging uit te stellen. Per 1 januari 2025 zal versie 9.2 van toepassing zijn op het uitvoeren van risicoberekeningen voor een aanvraag om een omgevingsvergunning die na dat tijdstip wordt ingediend. Ook voor een omgevingsplan of projectbesluit waarvan het ontwerp na dat tijdstip ter inzage wordt gelegd.

De opmerkingen over het gevolgde proces en de te korte inspraaktermijn van vier weken, zullen bij een volgende consultatie worden meegenomen.

Indiener 9

Deze reactie heeft betrekking op het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid, module V, deel 4 (transport van waterstof door aardgasleidingen). De indiener doet een tweetal voorstellen voor aanpassing van dit rekenvoorschrift:

- opnemen van een faalfrequentie voor waterstofverbrossing,
- aanpassing van de kansen op directe en vertraagde ontsteking van waterstofvrijzettingen.

Reactie van het Ministerie:

De voorgestelde aanpassingen zijn geen reden om invoering van het Rekenvoorschrift uit te stellen. Het Ministerie van IenW zal in samenspraak met het RIVM beoordelen of de voorgestelde aanpassingen aanleiding geven het Rekenvoorschrift in 2025 te wijzigen.

Indiener 10

10a. In deze reactie wordt ingegaan op het overgangsrecht voor buisleidingen.

Reactie van het Ministerie:

De indiener gaat er per abuis van uit dat dit overgangsrecht ook geldt voor aardgasleidingen. Dat is niet het geval. Het overgangsrecht voor buisleidingen heeft enkel betrekking op artikel 3.101, eerste lid, aanhef en onder b, c of d, van het Bal.

Het overgangsrecht heeft betrekking op een ongewijzigde exploitatie. Veranderingen op maaiveldniveau van een buisleiding zijn een relevante factor met betrekking tot de omgevingsveiligheid. Daarom moet een verandering hiervan worden opgevat als een verandering in de exploitatie en geldt het overgangsrecht niet meer. Actuele gegevens moeten dan met de voorgeschreven software worden bepaald. Om misverstand te voorkomen over de gevallen waarin in ieder geval sprake is van een verandering van de exploitatie, is de toelichting verduidelijkt en aangevuld.

Omdat Carola vooralsnog blijft voorgeschreven is er geen bepaling dat een eventueel nieuw aan te leggen aardgasleiding met Safeti-NL moet worden berekend.

10b. Ook deze indiener heeft een aantal voorstellen met betrekking tot module V van het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid, deel 3 en 4:

- deel 3: voor buisleidingen met vloeibare CO₂ dient het kratermodel te worden toegepast,
- deel 4: in paragraaf 2.3 ontbreekt een bedrijfsspecifieke faalfrequentie voor deze indiener,
- deel 4: in paragraaf 2.4 en 3.2 niet uitgaan van flow maar van ontwerpdruk en default uitstroom 2 X 32 km pijplengte,
- deel 4: in paragraaf 3.2.5 uitgaan van default diepteligging en mixed grondsoort (zoals bij aardgas).

Reactie van het Ministerie:

De voorgestelde aanpassingen zijn geen reden om invoering van het Rekenvoorschrift uit te stellen. Het Ministerie van IenW zal wel in samenspraak met het RIVM beoordelen of de voorgestelde aanpassingen aanleiding geven het Rekenvoorschrift in 2025 te wijzigen.

Vervolgproces

Alle reacties die binnen zijn gekomen, zijn geanalyseerd en samengevat in dit verslag. Op grond van de ingekomen reacties ziet het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat geen reden om af te zien van het per 1 januari 2025 vervangen van de nu voorgeschreven versie 8.3 door versie 9.2. Ook het Rekenvoorschrift zal worden aangewezen. De inhoudelijke suggesties ten aanzien van het Rekenvoorschrift worden besproken met het RIVM en kunnen eventueel op een later moment in het Rekenvoorschrift worden ondergebracht.